

Siseministri määruse „E-residendi digitaalse isikutunnistuse vorm ja tehniline kirjeldus ning e-residendi digitaalsele isikutunnistusele kantavate andmete loetelu“ eelnou seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu on välja töötatud, et võtta kasutusele uus e-residendi digitaalse isikutunnistuse (edaspidi *digi-ID*) vorm. Uue kaardi vormis dokumentide väljaandmise lepingu rakendamiseiga seondult muudetakse digi-ID vormi ja täpsustatakse sellele kantavate andmete loetelu. Määrusega tehtavad muudatused on tehnilist laadi. Kuna muudetakse määruse paljusid sätteid, on otstarbekas kehtestada määruse uus terviktekst. Alates 01. maist 2025 antakse digitaalsetest isikutunnistustest kaardi vormis välja ainult e-residendi digitaalset isikutunnistust, mistõttu muutub määruse pealkiri ja eelnõuga kavandatakse kehtestada üksnes e-residendi digi-ID vorm ja sellele kantavate andmete loetelu. Uue vormiga muutub oluliselt digi-ID kujundus, nt andmeväljade paigutus, kaardile kantavad tekstid ja graafiline disain. Eelnevast tulenevalt tunnistatakse kehtetuks siseministri 02. novembri 2018. aasta määrus nr 25 „Digitaalse isikutunnistuse vorm ja tehniline kirjeldus ning digitaalsele isikutunnistusele kantavate andmete loetelu“.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi nõunik Jana Laane (jana.laane@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusnõunik Maret Saanküll (maret.saankyll@siseministeerium.ee).

Eelnõu ja seletuskiri on keeleliselt toimetamata.

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud kolme menetluses oleva eelnõuga, millega kehtestatakse uued elamisloakaardi, isikutunnistuse ja rahvusvahelise kaitse taotleja tunnistuse vormi ning tehnilise kirjelduse ja neile kantavate andmete loetelu määrused.

2. Eelnõu eesmärk

Kuna digi-ID väljaandmiseks sõlmitud leping Eesti Vabariigi ja senise lepingupartneri vahel lõpeb 14. novembril 2025, siis on sõlmitud uus leping, millega tagatakse ID-1 formaadis isikut tõendavate dokumentide, sealhulgas digi-ID, väljaandmise jätkamine alates 15. novembrist 2025. aastal. Uue lepinguga võetakse kasutusele uus dokumendivorm. Eelnõu eesmärk on tagada uue digi-ID vormi kasutusele võtmisel selle kooskõla õigusaktidega.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrus koosneb viiest paragrahvist, millest viimases sätestatakse määruse jõustumine.

Eelnõu § 1 lõige 1 sätestab digi-ID kirjelduse, mille kohaselt on digi-ID ümarate nurkadega plastikkaart mõõtmetega 85,6 × 53,98 millimeetrit ISO/IEC 7810 standardi järgi. **Lõike 2**

kohaselt kehtestatakse määruse lisana digi-ID uus vorm, milles kajastatakse digi-ID kujundus, andmeväljade paigutus ja kaardile kantavad tekstid. Võrreldes praegu kehtiva digi-ID vormiga on muutunud graafiline kujundus ja andmeväljade paigutus. Samuti on uuendatud kaardi tagaküljele kantavaid informatiivseid tekste ja lisatud ruutkood, mis suunab dokumendi kehtivust kontrollima Politsei- ja Piirivalveameti veebilehele. Uuendusena digi-ID kujundust määruse tekstis üle ei kirjeldata. Täpsemad turvaelementide kirjeldusi jagatakse näidiste saatmisel ametlike kanalite kaudu.

Eelnõu § 2 sätestab digi-ID-le isikustamisel kantavad andmed. **Lõige 1** sätestab digi-ID-le andmete kandmise tehnika. Digi-ID-le kantakse andmed kasutades selleks termosiirdetrükki koos termosublimatsiooniga.

Lõike 2 kohaselt kantakse digi-ID esiküljele järgmised andmed:

- 1) kasutaja perekonnanimi;
- 2) kasutaja eesnimi;
- 3) kasutaja isikukood;
- 4) dokumendi number;
- 5) dokumendi väljaandmise kuupäev;
- 6) dokumendi kehtivuse viimane kuupäev;
- 7) kuuekohaline kood e-residendi digitaalse isikutunnistuse kiibile juurdepääsemiseks (inglise keeles *card access number*).

Digi-ID-le kantavad andmed ei ole võrreldes kehtiva määrusega muutnud.

Lõike 3 kohaselt kantakse digi-ID tagaküljele dokumendi number nii vöötkoodina kui ka numbritena.

Eelnõu § 3 sätestab võimaluse anda digi-ID välja enne määruse jõustumist. Selline võimalus luuakse digi-ID väljaandmise menetluse ja digi-ID kasutamise toimepidevuse katsetamise eesmärgil. Isikud, kellele võib uue kujundusega digi-ID välja anda alates 15. oktoobrist 2025, määrab kindlaks Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor oma otsuses. Katsetamise eesmärgil välja antud digi-ID-d kehtivad viis aastat.

Eelnõu § 4 kohaselt tunnistatakse kehtetuks siseministri 02. novembri 2018. aasta määrus nr 25 „Digitaalse isikutunnistuse vorm ja tehniline kirjeldus ning digitaalsele isikutunnistusele kantavate andmete loetelu“. Nimetatud määruse kehtetuks tunnistamine ei tähenda, et selle alusel välja antud digi-ID-d muutuksid kehtetuks. Vastavalt isikut tõendavate dokumentide seaduse § 20³ lõikele 1 on digi-ID kehtivusajaks kuni 5 aastat. Digi-ID kehtib seaduse alusel määratud kehtivusaja lõpuni olenemata selle välja andmisel kasutatud vormist.

Eelnõu § 5 sätestab määruse jõustumise. **Lõike 1** kohaselt jõustub määrus 15. novembril 2025. aastal, sest samal päeval jõustub leping, millega tagatakse ID-1 formaadis isikut tõendavate dokumentide, sealhulgas digi-ID, väljaandmise jätkamine. Selleks ajaks on lõpetatud määruse rakendamiseks vajalikud ettevalmistavad tegevused.

Lõike 2 kohaselt jõustub 15. oktoobril 2025. aastal määruse § 3, millega võimaldatakse anda digi-ID välja Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori otsuses märgitud isikutele enne määruse jõustumist, et katsetada uue digi-ID vormi toimepidevust.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on Euroopa Liidu õigusega kooskõlas. Eelnõul on puutumus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuni 2014. a määrusega (EL) nr 910/2014 „e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93 EÜ“ (ET 28.08.2014 L 257/73), mille kohaselt peavad liikmesriikide asutused digitaalallkirju vastastikku tunnustama. Eelnõuga kavandatud muudatuste mõjul ei muutu Eesti poolt teavitatud e-identimise skeemide kõrge usaldusväärsuse tase e-identimise süsteemis.

6. Määruse mõjud

Eelnõus kavandatud muudatused on tehnilist laadi ja neil ei ole olulist mõju.

7. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks vajalikud infotehnoloogilised arendustööd Politsei- Piirivalveameti isikut tõendavate dokumentide andmekogus on määruse jõustumise ajaks tehtud. Infotehnoloogiliste arenduste tegemiseks vajalikud kulud on kaetud Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse eelarvest.

8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 15. novembril 2025. aastal, sest samal päeval jõustub leping, millega tagatakse ID-1 formaadis isikut tõendavate dokumentide, sealhulgas digi-ID, väljaandmise jätkamine. Selleks ajaks on lõpetatud määruse rakendamiseks vajalikud ettevalmistavad tegevused.

Määruse § 3, millega võimaldatakse anda digi-ID välja Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori otsuses märgitud isikutele enne määruse jõustumist, jõustub 15. oktoobril 2025. aastal.

9. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Välisministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Politsei- ja Piirivalveametile.